

Analiza i realizacija kostimografija za predstavu "Mišolovka" Agathe Christie

Barać, Nika

Master's thesis / Diplomski rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Textile Technology / Sveučilište u Zagrebu, Tekstilno-tehnološki fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:201:880272>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-08-03**

Repository / Repozitorij:

[Faculty of Textile Technology University of Zagreb - Digital Repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
TEKSTILNO - TEHNOLOŠKI FAKULTET

DIPLOMSKI RAD

ANALIZA I REALIZACIJA KOSTIMOGRAFIJA ZA
PREDSTAVU „MIŠOLOVKA“ AGATHE CHRISTIE

Nika Barać

Zagreb, rujan, 2019.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
TEKSTILNO - TEHNOLOŠKI FAKULTET
ZAVOD ZA DIZAJN TEKSTILA I ODJEĆE
KOSTIMOGRAFIJA

DIPLOMSKI RAD

ANALIZA I REALIZACIJA KOSTIMOGRAFIJA ZA
PREDSTAVU „MIŠOLOVKA“ AGATHE CHRISTIE

Mentor: red. prof. art. Snježana Vego

Nika Barać

Neposredni voditelj: doc. dr. art. Ivana Bakal

11063/TMD-K

Zagreb, rujan, 2019.

UNIVERSITY OF ZAGREB
FACULTY OF TEXTILE TECHNOLOGY
DEPARTMENT OF FASHION DESIGN
COSTUMOGRAPHY

MASTER'S THESIS

ANALYSIS AND REALIZATION OF COSTIMOGRAPHY
FOR AGATHE CHRISTIE'S
„THE MOUSETRAP“ PERFORMANCE

Mentor: red. prof. art. Snježana Vego

Nika Barać

Neposredni voditelj: doc. dr. art. Ivana Bakal

11063/TMD-K

Zagreb, September, 2019.

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

Sveučilište u Zagrebu

Tekstilno-tehnološki fakultet

Studij: Kostimografija

Zavod za dizajn tekstila i odjeće

Diplomski rad

ANALIZA I REALIZACIJA KOSTIMOGRFIJA ZA PREDSTAVU „MIŠOLOVKA“ AGATHE CHRISTIE

Nika Barać

Broj stranica: 47

Broj slika: 42

Broj likovnih ostvarenja: 18

Broj literaturnih izvora: 28

Mentor:

red. prof. art. Snježana Vego

Neposredni voditelj:

doc.dr.art. Ivana Bakal

Članovi povjerenstva:

1. izv. prof. dr.sc. Ana Sutlović

2. red.prof. art. Snježana Vego

3. doc. dr. art. Ivana Bakal

4. izv. prof. art. Paulina Jazvić

Datum predaje i obrane rada: rujan 2019.

SADRŽAJ:

1. UVOD.....	5
1.1. OBJAŠNJENJE CILJEVA DIPLOMSKOG RADA.....	5
2. TEORIJSKI DIO.....	6
2.1. KAZALIŠTE I KOSTIMOGRAFIJA.....	6
2.1.1. Povijest kazališnog kostima.....	6
2.2. AGATHE CHRISTIE.....	9
2.2.1. „Mišolovka“.....	11
2.3. IZVEDBE PREDSTAVE „ MIŠOLOVKA“ U KAZALIŠTIMA DILJEM SVIJETA.....	14
2.3.1. St. Martin’s Theater, London.....	14
2.3.2. Walnut street Theater, SAD.....	15
2.3.3. Amatersko kazalište „Petra Hektorovića“ , Stari Grad.....	17
2.3.4. Grand Canyon Univerisity, SAD.....	18
2.3.5. Akademija dramske umjetnosti, Zagreb.....	21
3. EKSPERIMENTALNI DIO.....	24
3.1. Kostimografska mapa i analiza likova.....	24
3.2. Realizacija predstave.....	33
3.3. Skice za predstavu „Mišolovka“ – samostalna mapa.....	36
3.3.1. Moodboard materijala.....	41
4. ZAKLJUČAK.....	42
5. POPIS LITERATURE.....	43
6. POPIS SLIKA.....	45
7. POPIS SKICA.....	47

Zahvaljujem se svojoj mentorici, doc.dr.art. Ivani Bakal, na stručnom vodstvu i prijateljskoj susretljivosti koju mi je iskazala tijekom pisanja ovog diplomskog rada. Također se zahvaljujem i svim ostalim profesoricama i profesorima fakulteta koji su prenosili svoje znanje kako bi postala ono što danas jesam.

Hvala mojim kolegama i kolegicama na svakom lijepom trenutku i pruženoj pomoći tijekom studiranja.

Hvala mojim svim prijateljima koji su me bodrili da ostvarim svoje snove.

Posebno se zahvaljujem svojoj obitelji na stalnoj podršci i razumijevanju koje sam imala od njih tijekom studiranja.

I na kraju se zahvaljujem dragom Bogu koji me uvijek prati na mome putu.

SAŽETAK

Ovaj diplomski rad bavi se istraživanjem povijesti kazališta i kostimografije kao zasebne umjetničke discipline. Nakon samog osvrta kroz povijest, te u samu kostimografiju prelazi se na kostimografiju za predstavu „Mišolovka“ najpoznatije britanske spisateljice kriminalističkih romana Agathe Christie. U uvodu se govori nešto više o samoj drami i spisateljici. Kroz razradu teme u eksperimentalnom djelu govoriti će se o usporedbi kostimografija za istoimenu predstavu po svijetu i kod nas. Na samom kraju predstaviti će se dvije kostimografske mape za predstavu „Mišolovka“, te slike same realizacije u lipnju ove godine na Akademiji dramske umjetnosti.

Ključne riječi: kostimografija, kostimi, kazalište, drama, moda, skice, mišolovka.

ABSTRACT

The purpose of this Master's thesis is the history of theater and costumography as an individual artistic discipline. After historic review of costumography as a whole, we will talk about costumography for a play called „The Mousetrap“. It is written by Agathe Christie, a famous detective novelist of british descent. Preamble consists of drama as an art and the writer itself. During the elaboration of the topic, in the experimental part of this thesis, we will compare costumography of play by the same name that plays in the whole world and in our parts. Thesis will be concluded with the representation of two costumography maps for the play „The Mousetrap“, and with pictures of real life performance that took part this year in June at the Academy of dramatic art.

Keywords: costumography, costumes, theater, drama, fashion, sketches, the mousetrap.

1. UVOD

U diplomskom radu govoriti ću o kostimografiji kao zasebnoj djelatnosti i jednoj od najvećih, ako ne i najvećoj britanskoj spisateljici kriminalističkih romana Agathe Christie. Do 19. stoljeća kostimografija se služi povijesnom i etnografskom autentičnosti s obzirom na vrijeme i mjesto radnje, a u 20. stoljeću istupanjem samih redatelja dolazi i do istupanja kostimografije kao autentične umjetničke discipline. Središte postaje kostimografski doprinos redateljevoj koncepciji djela i likovnom identitetu predstave. Kostimografija se kao samostalna djelatnost prvi put pojavljuje početkom 20. stoljeća, no njena je povijest mnogo duža od povijesti samostalne profesije kostimograf. Na našim se prostorima autori kostimografi kontinuirano počinju potpisivati na plakatima i programskim knjižicama tek 1950-ih godina (Petranović, 2015).

„Mišolovka“ je i do dan danas najduže neprekidno igrano djelo u povijesti kazališta, što je samim tim čini fenomenom kazališta. Premijerno je prvi put izvedena davne 1952. godine u Londonu u Ambassador Theateru i od tada je sve povijest. Do današnjeg dana je izvedena više tisuća puta diljem svijeta. Ta brojka prelazi 25.000. „Mišolovka“ je napisana 1947. godine povodom 80. rođendana kraljice Mary. Prvi naziv joj je bio „Tri slijepa miša“, i bila je radio drama u trajanju od 30 minuta. No svijetlo kazališnih pozornica je ugledala tek 1953. godine kada je Elizabeta II. stupila na prijestolje. „Mišolovka“ je najdugovječnija predstava modernoga doba, poznata po svojem neočekivanom završetku, koji publika tradicionalno mora zadržati za sebe. Smatra se da je poseban odnos s publikom ujedno jedan od razloga tako velika uspjeha predstave (Franko, 2002).

1.1. OBJAŠNJENJE CILJEVA DIPLOMSKOG RADA

U prvom dijelu diplomskog rada proučiti će se postojeća literatura o povijesti kazališta i kostimografiji na našim prostorima i u svijetu. U opisnom djelu predstaviti će se život i stvaralaštvo Agathe Christie. Zatim izvedbe „Mišolovke“ u svijetu i na domaćim prostorima. Bavit će se opisivanjem kostimografija raznih kostimografa za tu predstavu. Za kraj će se u likovnom djelu predstaviti vlastite kostimografske mape. Prva mapa radova odnosi se na izvedbu predstave „Mišolovka“ koja je bila premijerno izvedena u lipnju ove godine na Akademiji dramske umjetnosti. Na samom kraju diplomskog rada biti će također predstavljena samostalna kostimografska mapa za ljetnu verziju same predstave.

2. TEORIJSKI DIO

2.1. KAZALIŠTE I KOSTIMOGRAFIJA

Kostimografija je umjetnost likovne opreme izgleda kazališnih i filmskih izvođača. Kostimografija podrazumijeva i izradu skica i kreiranje cijelog kostima. Kostim podrazumijeva sve što glumac nosi na sebi: osim odjeće, maske, šminke i rekvizit. Kazalište i kazališna umjetnost nastaje u antičkoj Grčkoj kao rezultat ljudske sklonosti pričanju priča. Pojavljuje se oko 550. Do 220.pr.Kr. Grad- država Atena postaje središtem kazališne umjetnosti. Bili su to rituali koji su se održavali u čast boga Dioniza. U radu kazališta sudjeluje velik broj ljudi i svatko od njih ima posebnu ulogu. Pri preuzimanju grčke i helenističke kulture, Rim preuzima i kazalište. Grčka djela se prevode na latinski jezik, preuzimaju i scene, ali sa nekim malim izmjenama. Scena postaje pozornica-podij, a arhitektonski se povezuje i s gledalištem. Najpoznatije Rimsko kazalište je Pompejevo kazalište izgrađeno u Rimu na inicijativu rimskog vojskovođe i državnika Pompeja Velikoh. Kazalište koje je otvoreno oko 55 pr.Kr., bilo je tada najveće kazalište u svijetu i moglo je primiti od 12 do 27.000. Tragedija (kasno 6. st. pr. Kr.), komedija (486. pr. Kr.), i satira su bila tri dramska žanra koja su nastala upravo u klasičnoj Ateni (Marie-Grau, 2013). Kostimografija kao umjetnička funkcija u kazalištu javlja se još od antike. Povijest hrvatskoga kazališnoga kostima i kostimografije započinje od samih početaka glumišne aktivnosti, odnosno od liturgijskih igara iz 11. stoljeća. Kostimska obilježja dopreporodnih izvedbi, pa do kostima u prvim profesionalnim predstavama u 19. stoljeću, dok do postupne afirmacije kostimografije kao struke i umjetničke discipline dolazi u prvoj, i napose drugoj polovici 20. stoljeća. Kao samostalna djelatnost u svijetu ustanovljena je između I. i II. svjetskog rata. Naziv kostimograf i kostimografija u hrvatskom kazalištu počinje se upotrebljavati tek krajem 1950-ih, što je znak da se kostimografija teško probila do samostalnog umjetničkog statusa, osobito u usporedbi sa scenografijom, od koje je neodvojiva (Petranović, 2015 :19).

Sl.1. Slika gledališta u Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu.

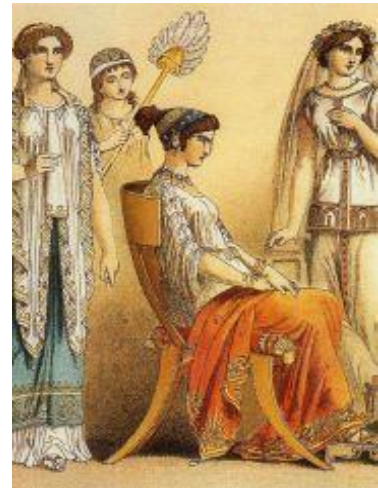
2.1.1. Povijest kazališnog kostima

Kada bi pitali većinu kazališnih teoretičara i povijesničara koji proučavaju kazalište i kazališni kostim svi bi se složili da upravo kazališni kostim čini prepoznatljivu i nezaboravnu komponentu kazališne umjetnosti od njenih samih početaka pa sve do danas. Kostimografija kao umjetnička disciplina je relativno nova, no kostimsko (pre)odijevanje čovjeka poznato je još iz daleke povijesti rituala i magijskih obreda koji su zahtjevali nošenje prikladne odjeće, primjerice životinjskih koža i maski. U antičkoj Grčkoj na kostimima se nije štedjelo, a troškove je snosila država i imućni pokrovitelji kazališta (Petranović, 2015 :19). To je i na neki način razumno jer je upravo kazalište bilo centrom zbivanja i zabave. Odjeća glumaca jednim dijelom je bila i pokazatelj njihove moći i bogatstva. U antičkom kazalištu kostim je upućivao na pripadnost lika komediji ili tragediji. Komička maska: šarena i kratka tunika te sandale. Dok je obilježje tragičke maske: tunika dugih, uskih, bogato ornamentiranih rukava i koturnima, uz iznimku stalnih rekvizita bogova i mitoloških bića. Rimsko kazalište izgubilo je sponu s religijom pa se i komički kostim vulgarizirao, a tragički je melodramatski hipertrofirao. Srednjovjekovna prikazanja osnovnim su naznakama i simboličkim rekvizitima upućivala na identitet i podrijetlo lika u prepoznatljivoj tipologiji starozavjetnih i novozavjetnih sadržaja (žezlo za cara, rep i rogovi za vruga, biskupska odjeća za apostole i proroke i sl.). S pokroviteljstvom renesansnih moćnika i kostimi su postali bogatiji, njihova karakterološka funkcija razrađenija i dekorativna vrijednost veća, a osmišljavali su ih umjetnici poput Leonarda da Vinci, Rafaela i H. Holbeina (Marie-Grau, 2013). Kostimi su pretežito bili suvremeni, bez obzira na povijesno razdoblje i lokalitet radnje, uz iznimku stiliziranih rimskih kostima za antičke teme (kostim *à la romaine*) (Petranović, 2015: 19). U barokno doba na dvoru Luja XIV., radom Jeana Beraina dolazi do promijene trendova u kostimografiji koje će slijediti cijela Europa. Od tuda i dolazi pojam *style berain*¹. Osnova kostima toga doba činila je suvremena dvorska odjeća, a njoj su se pridodavali odjevni detalji kojima se uvodi egzotika. Kostim je bio spoj prošlog i suvremenog. Nastojalo se da neovisno o detaljima iz prošlosti kostim zadrži dodir s osnovnim elementima suvremene odjeće kao što su korzeti i podsuknje. U XVIII. st., osobito za glumice, na snazi je bila navada da se slijedi moda vremena, ali su pojedini glumci (D. Garrick, S. Siddons, F. J. Talma) ipak nastojali kostimom obogatiti karakterizaciju lika. Značajno je spomenuti francusku glumicu Marie-Justine Favart koja je bila prva glumica i operna pjevačica koja se usudila žrtvovati moderan izgled za istinu lika. Ona se 1753. godine u djelu „Les Amoures de Bastien et Bastienne“ kao seljanka „Bastienne“ umjesto u općepoznatom i općeprihvaćenom pastirskom kostimu (košarice, dijamantne naušnice i bijele rukavice) pojavila u jednostavnoj seoskoj vunenoj haljini i drvenim klompama, neukrašene kose (Petranović, 2015 : 22). U Engleskoj D. Garrick je među prvima odlučio kostimom progovoriti o liku i pomoću kostima je produbio karakterizaciju lika. Upravo je on prvi lik Hamleta odjenuo u crninu koja naglašava njegovu tugu. U XIX. st., kada su glumci još uvelike sami bili odgovorni za kostime, jačala je sklonost povijesnom dokumentarizmu, potpomognuta širenjem pozitivističkih ideja i razvojem znanosti, posebice arheološka rekonstrukcija. Nastupom moderne režije i mnoštva raznolikih stilskih smjerova poput ekspresionizma, simbolizma i futurizma, naturalističke tendencije u kostimografiji bile su podvrgnute oštroj kritici, pa se i kostimografija počela procjenjivati više s obzirom na funkcionalnost u karakterizaciji lika. Tomu su osobito pridonijele inovativne

zamisli čeških kostimografa (Adolf Wenig, Josef Jelinek, Josef Swoboda) nakon II. svjetskog rata. Suprotno negdašnjoj brizi za povijesnu preciznost, posljednja desetljeća 20. st. obilježila je učestalost anakronističkih kostimografija, kako bi se naglasila univerzalnost ili aktualnost dramskih predložaka, a gdjekad i izričit sudar vremena. Među suvremenim hrvatskim kostimografkinjama ističu se I. Kostinčer-Bregovac, J. Novak, I. Škomrlj, D. Kosec-Bourek, D. Dedijer, Doris Kristić i Marija Žarak (Petranović, 2015 :19).

Sl.2. Tragična i komična maska Rimskog kazališta 1.st.p.n.e.

Sl.3. Ilustracija odjeće Antičke Grčke.

Sl.4. Slika djela “Bastien und Bastienne” iz 1768. ¹

¹ *style berain*- naziv za promijenu u kostimografiji koja dolazi u 14.stoljeću, kostimu se pridodaju detalji koji izazivaju egzotiku.

2.2. AGATHE CHRISTIE

U ovom poglavlju fokusirat ću se na točnost podataka i na članak autorice Janje Franko o životu i stvaralaštvu autorice Agathe Christie. Agatha Christie je najpoznatiji autor kriminalističkih romana i najprodavaniji autor svjetske književnosti zajedno sa Shakesperom. Autorica je preko 80 romana i kratkih priča. Prevođena je na preko 50 jezika , a njena djela su prodana u preko milijardu primjeraka, što je čini najprevođenijom autoricom književnosti na svijetu. Jedino su Shakespeareova djela i Biblija više puta prevedene. Iako je poznata po svojim kriminalističkim romanima Agatha Christie je pisala i ljubavne romane pod pseudonimom Mary Westmacott. Agatha Christie je bila poznata po nadimku „vojvotkinja smrti“ , tako su je neki zvali za vrijeme života. Dodijeljena joj je titula „Dame of the British Empire“ – Orden britanskog kraljevstva, inače najveće nacionalno priznanje. Žena vrijedna spomena koja i dan danas interesira i zapanjuje mnoge autore i čitatelje. U daljnjem tekstu ću se osvrnuti na njezinu biografiju, stvaralaštvo i utjecaj na povijest koji je ostavila.

Agatha Mary Clarissa Miller Christie Mallowan rođena je 15.rujna 1890. godine u Torqayu u kući „ Ashfield“ u Engleskoj. Bila je treće i najmlađe dijete svojih roditelja Fredericka Alvah Millera (amerikanca) i Clarisse Boehmer Miller (engleskinje). Agatha je imala brata Monty i sestru Madge.Potječe iz obitelj koja je bila ugledna i patrijahalnog identiteta. Otac joj je umro dok je ona imala jedanaest godina. Agatha Christie nikada nije išla u školu, već je odgajana i obrazovana kući. Unatoč tome što nije išla u školu, već je sa pet godina čitala i pisala samostalno. Bila je povučeno i sramežljivo dijete, pa je svoje osjećaje izražavala kroz muziku, a kasnije i kroz pisanje. Već sa dvanaest godina počinje pisati poeziju i kratke priče. Agathe je oduvijek od ranog djetinjstva imala podršku i ohrabrenje od svoje majke. Sa šesnaest godina odlazi u Pariz, na studij klavira i pjevanja. Nakon završetka školovanja u Parizu odlazi sa majkom u Egipat (Cairo) i tamo piše svoju prvu kratku priču. 1912. godine upoznaje svog prvog supruga Archibalda Christia, a dvije godine kasnije u dobi od 24 godine Agathe se udaje za njega. U vrijeme Prvog svjetskog rata radila je kao medicinska sestra u bolnici Crvenog križa u svom rodnom gradu Torquay, gdje je stekla mnoga korisna znanja o otrovima što će joj kasnije biti od velike važnosti kada bude opisivala zločine u svojim knjigama. Nakon završetka rata, 1918. godine dolazi živjeti u London, a 1919. godine postaje majka kćeri Rosalind. Dok joj je suprug zauzet ratovanjem, Agatha u roku od godinu dana završava rad na svojoj prvoj knjizi misterija „The Mysterious Affair at Styles“ koja je nekoliko puta odbijana od izdavača dok konačno nije ugledala svjetlost dana pet godina kasnije 1920. godine i ubrzo postala pravi hit. Godinu za godinom Agatha objavljuje još nekoliko popularnih romana, a već u prvom objavljenom uvodi Hercule Poirota u svoje romane, koji je najpoznatiji po svom briljantnom umu. Poirot će postati glavni lik u tridesetak njenih knjiga koje će kasnije napisati i kao najslavniji detektiv svih vremena koji se ikada pojavio u njenoj knjizi. Dok je njezina karijera spisateljice išla uzlaznom putanjom, njen brak sa Archibaldom se raspada. 1926. godine zbog preljuba Archibalda dolazi do njihovog razvoda. Te se iste godine u prodaji nađe njezina knjiga „The Murder of Roger Ackroyd“ koja toliko privlači pažnju da čak dobiva svjetlo pozornice kao predstava „Alibi“. No Agatha shrvana razvodom i neuspjehom u privatnom životu, te zbog smrti njene majke misteriozno nestaje. Cijela Engleska je u šoku i nedoumici oko toga što joj se dogodilo. Pronađena je

jedanaest dana kasnije u malom hotelu na sjeveru Engleske u mjestu Harrogate, prijavljena pod imenom Mrs Neele, objasnivši policiji svoj nestanak gubitkom pamćenja. Međutim pronađen je njen slupani auto u blizini tako da je njen nestanak i dan danas ostao misterija. Ovaj događaj je bio i tema filma „Agatha“ kojeg je 1978. godine režirao Michael Apted. U glavnim ulogama pojavili su se Vanessa Redgrave i Dustin Hofman. Archibald Christie umire 1962. godine. 1928. godine Agatha prodaje svoju rodnu kuću „Ashfield“ i kupuje imanje „Greenway House“ u Devonu. 1930. godine objavljuje svoj prvi psiholoski romantični roman „Giant’s Bread“ pod pseudonimom Mary Westmacott. Od tada pa do 1956. godine napisala je i objavila ukupno šest romantičnih romana pod tim pseudonimom. Tu valja spomenuti njezin roman „Murder at the Vicarage“ gdje uvodi Miss Jane Marple, njenog drugog velikog detektiva. Te iste godine Agatha Christie se udaje za svog drugog supruga Maxa Mallowana, mladog arheologa kojeg je upoznala na svom prvom putovanju po Mezopotamiji. Život i putovanja sa njim po bliskom istoku, upoznavanje novih krajeva i običaja inspirirali su je da napiše svoje velike romane ‘Death on the Nile’ i „Murder In Mesopotamia“. U tih deset godina od 1930. do 1940. godine piše nekoliko svojih najpopularnijih romana. Jedan od njih je „Murder on the Orient Express“ koji je pretvoren u film i dan danas svakome od nas dobro poznat. 1971. godine dodjeljena joj je titula „Dame of the British Empire“ – Orden britanskog kraljevstva, inače najveće nacionalno priznanje. Agatha Christie umrla je 12. siječnja 1976. godine u svojoj kući u Wallingfordu od posljedica prehlade. Za 56 godina njene spisateljske karijere napisala je i objavila 66 kriminalističkih romana, više od 150 kratkih priča koje su objavljene u preko 20 zbirki, na desetine kraćih i dužih kazališnih komada, od kojih je najpoznatija svakako „Mišolovka“ koja je samo u Londonu u Ambassadors Theatre, igrana bez prekida više od 30 godina i bila je izvođena preko 9.000 puta, a do sada je u svijetu bila izvođena preko 25.000 puta u periodu od preko 50 godina. Nekoliko desetaka filmova i TV serija snimljeno je upravo po njezinim knjigama. Možemo slobodno reći da je Agathe Christie najslavnija spisateljica 20. stoljeća detektivskih romana. „Autobiografija“ koju je pisala do 1965. godine objavljena je godinu dana nakon njene smrti. Nakon smrti njene kćerke 2004. godine autorka prava na njena djela preuzeo je njen unuk Mathew Prichard. U njezinu čast se dodjeljuje nagrada za kriminalistički roman - „Agatha“ (Franko, 2002).

Sl.5. Portret Agathe Christie.

2.2.1 „Mišolovka“

Što je to „Mišolovka“? Naime prvi koji je dao ime „Mišolovka“ i napravio od nje kazalište je bio Hamlet, odnosno njegov autor W. Shakespeare. Hamlet je pretpostavio da će Kralj Klaudije gledati zločin u teatraliziranom izdanju, te da će biti izložen djelovanju savjesti te da je on ubojstvom osvojio prijestolje. Takav prizor se zove Mišolovka. Na taj način glumci u prizoru „Mišolovke“, s Hamletom kao redateljem, objavljuju svijetu situaciju u zemlji. I nakon toga bivaju prognani. Ostao je Hamlet, ali on glumi ludilo. Na taj način gluma i ludilo otkrivaju tragove istine, imaju moć da zaintrigiraju svijet (Gotovac, 2010).

„Mišolovka“ je najpoznatija kao najduže neprekidno igrano djelo u povijesti kazališta. Što joj je dalo pravo da uđe u Guinnessovu knjigu rekorda. Na sceni je neprekidno više od pedeset godina. Prvi put je izvedena 25. studenog 1952. u londonskom „Ambassadors“ theateru i od toga dana je postala svjetski fenomen kazališnih predstava svih vremena. 1973. godine iz „Ambassadors“ Theatera seli se u „St. Martin's“ Theatre u londonskom West End-u gdje se igra i dan danas. Agatha Christie je napisala dramu 1947. godine povodom 80. rođendana kraljice Mary. No na kazališnu scenu dolazi tek s početkom vladavine kraljice Elizabete II. Kada je 1947. BBC ponudio kraljici Mariji ispunjenje posebne želje za njezin 80. rođendan – koncert, operu, Shakespeareovu dramu – kraljica je odlučno odabrala nešto treće: „dramu Agathe Christie“. Agatha Christie, koja je bila i ostala do kraja odana rojalistica, napisala je 30-minutnu krimi-priču „Tri slijepa miša“ koju je poslije proširila u „Mišolovku“. Da nije bilo producenta i prijatelja stidljive spisateljice Petera Saundersa, koji ju je neumorno hrabrio, najvjerojatnije od „Mišolovke“ ne bi bilo ništa. „Mišolovku“ je Agatha Christie darovala svom unuku Mathewu Prichardu za njegov deveti rođendan. Prvi redatelj koji je režirao predstavu bio je Peter Cotest. No redatelj sa najdužim stažom je ipak bio David Turner. Prvi sastav glumaca se sastojao od Richard Attenborough, u ulozi narednik Trotter i njegova supruga Sheilu Sim kao Mollie Ralston. Mysie Monte, u ulozi gospođe Boyle i David Raven, u ulozi Majora Metchalfa su ušli u povijest sa najdužim stažom igranja njihovih uloga (gotovo 11 godina), te su tako i završili svoje glumačke karijere. Ali jedan je čovjek ipak zaslužio da ga se spomene. Deryck Guylerov glas se još i dan danas može čuti po mnogim kazalištima u svijetu, upravo je on ima ulogu spikera koji javlja vijesti da se desio zločin i daje detaljan opis ubojice koji je još uvijek na slobodi. Najdulji staž „rezervnog glumca“ drži ga Nancy Seabroke za ulogu gospođe Boyle koja je bila na toj funkciji u rekordnih 6240 predstava u više od 15 godina. Imala je priliku pojaviti se na sceni samo 71 put. Scenografija se 1965. i 1999. godine mijenja, ali do današnjeg dana su ostali zadržani originalni scenografski rekviziti, a to je sat koji stoji iznad kamina u glavnoj sobi i kožna fotelja (Franko, 2002).

„Mišolovka“ je drama u dva čina i tri scene. Radnja se događa 1952. godine u pansionu Monkswell Manor u blizini Londona. Zima je i vani je nezapamćena mećava. Spiker na radiju javlja kako se desio zločin u Pedingtonu. Vlasnici pansiona su mladi bračni par Mollie i Giles Ralston. Polako im pristižu gosti, Christopher Wren, gospođa Boyle, Major Metcalf i gospođica Casewell. Ubrzo nakon njih stiže i nepoznati gost, markantan i misteriozan gospodin Paravicini. Nakon što se svi smjeste dolazi do neočekivanog poziva iz policijske postaje da uskoro stiže inspektor kako bi istražio zločin. To dovodi do sumnjičavosti između svih u pansionu i međusobnih optužbi. Detektiv narednik Trotter stiže sa skijama i zabundan na prozor od pansiona kako bi obavjestio sve da je ubojica na slobodi. Svi ga dočekaju, a Giles Ralston ga vodi u obilazak kuće. Na kraju prvog čina gospođa Boyle bude ubijena u blagavaonici pansiona. Nakon tog groznog događaja svi postaju osumnjičeni i jasno je da je ubojica među njima. Narednih Trotter polako svakoga od njih ispituje i dolazi do optužbi da je Christopher Wren ubojica zato što najbolje odgovara opisu. Na kraju narednih Trotter dovodi sve u glavnu prostoriju pansiona s planom da im postavi zamku za jednog od osumnjičenih (Christie, 2014).

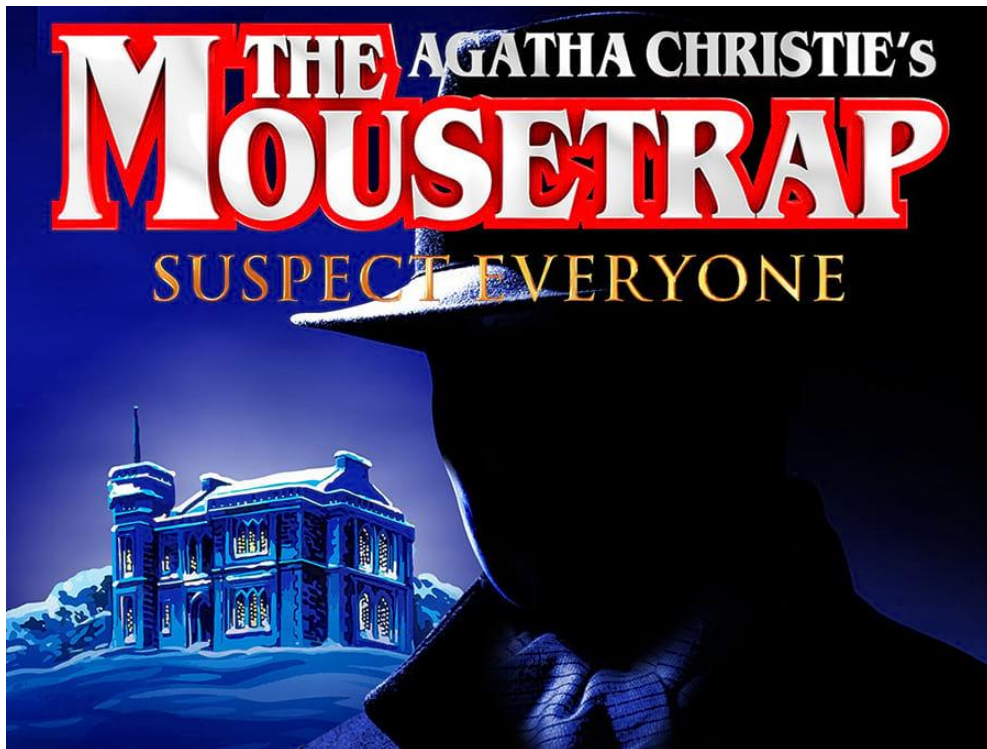
Na samom kraju predstave glumci zamole publiku da ne odaju identitet ubojice i da je čuvaju kao strogu tajnu. To je tradicija duga gotovo 60 godina. Smatra se da je možda upravo takav završetak tajna uspjeha ove predstave, zato što stvara posebnu vezu između gledatelja i same radnje. Na neki način svi postaju sudionici i detektiv (Franko, 2002).

Sl.6. Prikaz prvog glumačkog sastava i scenografije iz 1952. godine.

Sl.7. Geoff Arnold u ulozi Narednika Trottera u „The Regent Theatre“ (SAD) 2019.godine.

Sl.8. Plakat za „The Mousetrap“ St. Martin's Theatru.

2.3. IZVEDBE PREDSTAVE „ MIŠOLOVKA“ U KAZALIŠTIMA DILJEM SVIJETA

2.3.1. St. Martin's Theater, London

St. Martin's je kazalište koje se nalazi u zapadnom dijelu Londona. Djelo je arhitekta W.G.R. Sprague koji je također dizajnirao i „Ambassador“ Theater gdje je premijerno „The Mousetrap“ izvedena. Otvoreno je prvi put po završetku I.svjetskog rata. Vlasnici kazališta su Lord Willoughby de Broke i Stephen Waley-Cohen. Ima kapacitet od 550 sjedala. Zadnjih četrdeset i pet godina St.Martin's je dom „The Mousetrap“ i upravo su tamo izvedene dvije trećine ukupnih izvedbi u svijetu. U kazalištu St. Martin's ispeglano je više od 100 tisuća košulja, 42 tisuće ispeglala je gospođa Maisie Wilmer-Brown, koja je imala najdulji staž kao garderobijerka u kazalištu. Janet Hudson-Holt dobitnica je nagrade „Olivier“ za svoj rad kostimografkinje za „The Mousetrap“. Petnaest godina je bila sastavni dio tima. Njezin utjecaj i trud je itekako bitan, zato što je ona mukotrpno rekonstruirala kostime iz izvorne predstave. Nagradu je dobila 2017. godine. Kostime za izvedbu 2018. godine radila je Kristina Swearingen dole prikazane na slici.²

Sl.9. Pozornica i gledalište kazališta St. Martin.

Sl.10. „The Mousetrap“ izvedba u listopadu 2018. godine u kazalištu St. Martin.

Kostimografija: Kristina Swearingen.²

² Web stranica St.Martin's Theater „The Mousetrap“: <https://uk.the-mousetrap.co.uk/about-the-show/> (posjećeno 3.9.2019.)

2.3.2. „The Mousetrap“ Walnut street Theater, SAD

Walnut street Theater je kazalište u saveznoj državi Philadelphiji u SAD-u . Nazalazi se u gradu Washingtonu u u ulici Walnut Street 825. Kazalište je sagrađeno 1809.godine, što ga čini najstarijim kazalištem u Sjedinjenim Američkim Državama. Prvobitni naziv kazališta je bio „Novi cirkus“,a 1811. godine arhitekt William Strickland dizajnira pozornicu i arenu za orkestar. Smatra se i najstarijom pozornicom gdje se govori na engleskom jeziku. Kapacitet kazališta je 1054 sjedala. Walnut street je kazalište sa najviše pretplaćenih kosrisnika u svijetu. 2008. godine je proslavilo 200-u obljetnicu zabavnog kazališnog sadržaja za gledatelje. 2019. godine je donesena odluka o renovaciji kazališta u iznosu od 39 miliona dolara, završetak renovacije se planira za 2022. godinu. U sklopu projekta proslave 60-e godišnjice predstave „The Mousetrap“, 2012.godine dolazi na pozornicu Walnut streeta. Redatelj „The Mousetrap“ za Walnut street je bio Malcolm Black, scenograf Glen Sears, a kostimografinja Mary Folino.³

Sl.11. Scenografija i glumački sastav za „The Mousetrap“ u Walnut streetu 2012. godine.

Kostimografija: Mary Folino.

Sl.12. Scena ulaska Narednika Trottera u pansion Monkswell Manor. Kyle Fennie u ulozi narednika Trottera (u sredini), Lauren Fitzgerald kao Mollie Ralston (desno) i Dominic Santon kao Giles Ralston (lijevo).³

³ Web stranica Walnut street Theater: <https://www.walnutstreettheatre.org/season/show/the-mousetrap> (posjećeno 6.9.2019.)

Sl.13. Scena kada Mollie Ralston (Lauren Fitzgerald) tješi Christophera Wrena (Eric Bryant) nakon što ga optuže da je ubojica.

Sl.14. Giles Ralston (Dominic Santon) i Mollie Ralston (Lauren Fitzgerald).

Sl.15. Gospođa Boyle (Virginia Barrie) i Gospodin Paravicini (Thomas-Robert Irvin).

2.3.3. Amatersko kazalište „Petra Hektorovića“ , Stari Grad

Amatersko kazalište "Petar Hektorović" je hrvatska amaterska kazališna kuća koja se nalazi u Stari Gradu na otoku Hvaru. Adresa kazališta je Novo Riva 5. Predsjednik kazališta je Antonio Škarpa. Kazalište je osnovano 1893.godine. Povijesni korijeni temelji su kazališni život hrvatske renesanse 16. stoljeća. U tom vremenu je bio aktualan hrvatski pjesnik Petar Hektorović, po kojem je kazalište i dobilo ime. Starogrojski kazališni život zadnjih godina 19. stoljeća zbivao se na otvorenom i prevladavala su crkvena prikazanja kao tema. Nakon što je osnovano ovo kazalište, preko trajne dramske pozornice prije i poslije II. svjetskog rata, a tradicija je s uspjehom nastavljena sve do danas. Ovo kazalište njeguje komediografski izričaj. Od 1973. do 2011. godine izvedeno je oko 28 premijera raznih predstava koje su poslije izvedena više stotina puta. Amatersko kazalište „Petra Hektorovića“ je uspješni organizator susreta kazališnih amatera Dalmacije i Festivala hrvatskih kazališnih amatera. Predstava „Mišolovka“ u amaterskom kazalištu „ Petra Hektorovića“ premjerno je izvedena u svibnju 2016. godine. Predstavu je režirala Martina Stjepanović. U ulozi Mollie Ralston našla se Ljiljana Plenković, Antonio Škarpa kao Giles Ralston, Nikša Dužević kao Christopher Wren, Klara Kovačević kao gospođa Boyle, Neno Šoljan kao Major Metcalf, Amalija Tadić kao gospođica Casewell, Vjekoslav Tadić kao gospodin Paravincini i Ante Staničić kao Narednik Trotter.⁴

Sl. 16. Scenografija i glumački sastav „Mišolovke“ u amaterskom kazalištu „ Petra Hektorovića“ 2016. godine.⁴

⁴ Web stranica Stari Grad 2400 godina tradicije: <https://www.stari-grad.eu/hr/vijesti/misolovka> (posjećeno 6.9.2019.)

2.3.4. Grand Canyon University, SAD

Sveučilište Grand Canyon je privatno, neprofitno kršćansko sveučilište u saveznoj državi Arizoni (SAD). Osnovano je Arizonskom južnom baptističkom konvencijom u kolovozu 1949. godine. U listopadu 1951. godine sveučilište Grand Canyon se preselio na svoje trenutno mjesto u Phoenixu, saveznoj državi Arizoni. Trenutno se smatra se najvećim kršćanskim sveučilištem u svijetu i broji kapacitet od 70.000 studenata. Trenutno na sveučilištu postoji devet različitih smjerova. Bazirat ću se na fakultet likovnih umjetnosti i produkcije. U rujnu 2016. godine studenti ovog sveučilišta su zajedno sa svojom profesoricom Nolom Yergen radili kostime za predstavu „The Mousetrap“. Predstavu je režirao Michael Kary. Generalna proba je bila 9. rujna, a premjera 11. rujna u dvorani sveučilišta. Glavna kostimografkinja je bila Nola Yergen, a njena asistentica studentica kostimografije Sarah Levinson. Kako su same izjavile one su kostimima nastojale održati društveni položaj toga doba, no ipak su imale neke inspiracije. Tako je recimo kao inspiracija za kostim gospođe Boyle poslužio lik *Dolores Umbridge*. Preuzeta je silueta kostima i vuneni materijal, ali je kostim za gospođu Boyle ipak u tamnijim nijansama. Kaput koji nosi Giles Ralston je pomalo grub, taman i ofucan, s tim su nastojale dati dojam da lik pripada više nižoj radničkoj klasi. Dok je recimo lik Mollie Ralston u biserima, potpeticama i finoj haljini, što je dalo doznajanja da ona pripada višoj klasi. To potvrđuje i činjenica da je ona nasljedila pansion od svoje tetke. Većina materijala i odjeće je nabavljena iz *vintage*⁵ trgovina.⁶

Sl. 17. Scenografija i glumački sastav za „The Mousetrap“ na Grand Canyon University-u 2016.godine. Kostimografija: Nola Yergen i Sarah Levinson.⁵

⁵ vintage (eng.) - retro, klasični, antički, nekadašnji, predmeti. U modi vintage predstavlja drugačiji stil odijevanja. Vintage odjeća predstavlja komade koji se mogu pronaći u second hand trgovinama ili specijaliziranim dućanima za vintage odjeću. Najčešće povezuje sa stilom 50-ih i 60-ih godina.

⁶ Web stranica Gradn Canion Univeritya, Merrill, Laurie, https://news.gcu.edu/2016/09/costumes-add-mystery-mousetrap/?fbclid=IwAR2tFcO7SdhN7oGgTFBzdTRFpOC2veqohW4RNFN_mF22wgZA7PCtchgfGYU, 2016. (posjećeno 6.9.2019.)

Sl.18. Prikaz kostima za lik gospođe Boyle (Madison Kesterson).

Sl.19. Mollie Ralston (Stacy Smith), Giles Ralston (Ben Tietz) i Christopher Wren (Jeremy Carr).

Sl.20. Scena kada Mollie Ralston (Stacy Smith) pronalazi novine kao dokaz da je Giles Ralston (Ben Tietz) bio u Londonu kada je počinjen zločin.

Sl.21. Gospodin Paravicini (Caleb Heithoff).

Sl.22. Major Metcalf (Logan Barrett).

2.3.5. Akademija dramske umjetnosti, Zagreb

Kroz povijest Akademija dramske umjetnosti više puta mijenja svoj naziv i nadopunjava odsjeke i programe. Prvobitan naziv Akademije dramske umjetnosti je bio Hrvatska dramska škola. Do sada je nosila naziv Akademija kazališne i filmske umjetnosti, Akademija za kazalište, film i televiziju i tek na kraju Akademija dramske umjetnosti. Naziv Akademija dramske umjetnosti utemeljen 1896.godine i ostao je sve do danas. Zanimljivo je to da je ADU više od 80 godina bila posve samostalna institucije, te je tek 1979. godine postala dijelom Sveučilišta u Zagrebu.⁷ Institucija posjeduje i nadimak, pošto je njeni studenti i profesori rijetko nazivaju "faksom" kako to je to običaj u Hrvatskoj. Oni ju nazivaju jednostavno "Školom". Od osnutka diplomskog studija kostimografije na zagrebačkom Tekstilno- tehnološkom fakultetu 2008./2009. godine, studenti imaju priliku surađivati na projektima na Akademiji dramske umjetnosti (Petranović, 2015: 8). Ove godine sam imala tu čast surađivati na takvom jednom projektu. Izvedba predstave „Mišolovka“ je bila zadatak studentima treće godine glume u režiji Doris Šarić Kukuljice i Marije Škaričić. U glavnim ulogama su se našli studenti : Lana Meniga (Mollie Ralston), Toma Medvešek (Giles Ralston), Roko Protić (Narednik Trotter), Ante Vukov (Christopher Wren), Dominik Dolenc (Major Metcalf), Nika Vidic (gospođica Casewell), Korana Ugrina (gospođa Boyle) i Marko Kasalo (gospodin Paravincini). Također su sudjelovali studenti režije Nika Bokić, produkcije Ante Pijaca, oblikovanja svijetla Kosjenka Vrhovski Cindori i scenograf Matija Blašković. Kostimografiju smo radile kolegica Đana Krstić i ja pod mentorstvom naše profesorice kostimografije Ivane Bakal (TTF) i Irene Sušac (ADU). Otvorena generalna proba je bila 10. lipnja, a premjera 11. lipnja.2019. godine u dvorani Akademije dramske umjetnosti F22 u Frankopanskoj ulici.

Sl.23. Plakat za predstavu „Mišolovka“, prva generalna proba 9.lipnja 2019.godine.

Fotograf: Ive Trojanović.⁶

⁷ Wikipedija: https://hr.wikipedia.org/wiki/Akademija_dramske_umjetnosti_u_Zagrebu (posjećeno 3.9.2019.)

Sl.24. Christopher Wren (Ante Vukov), gospođica Casewell (Nika Vidic) i Major Metcalf (Dominik Dolenc). Fotograf: Ive Trojanović

Sl.25. Giles Ralston (Toma Medvešek), Major Metcalf (Dominik Dolenc) i Narednik Trotter (Roko Protić). Fotograf: Ive Trojanović .

Sl.26. Scenografija za predstavu „Mišolovka“ u F22. Scenograf: Matija Blašković.

Sl.27. Proba 29.svibnja 2019. godine u dvorani F22.

Sl.28. Proba 3. lipnja 2019. godine u dvorani F22.

Sl.29. Minutu prije početka druge generalne probe 10.lipnja 2019. godine.

3. EKSPERIMENTALNI DIO

3.1. Kostimografska mapa i analiza likova

Na samom početku predstave spiker daje opis ubojice koji je počinio zločin u Pedingtonu. „Prema izvještaju Skotland Jarda zločin se dogodio u Pedingtonu, ulica Kalverova broj 24. Ubijena žena se zove Morin Lajon. Muškarac viđen u blizini zločina nosio je tamni zimski kaput, svijetli šal i filcani šešir“.⁸

Skica 1: Ubojica.

7

⁸ Blažević, Antonija, The Knjigology, <https://www.docdroid.net/Tj5J6mB/agatha-christie-misolovka.pdf> (posjećeno 5.9.2019.)

Giles Ralston je mladić u svojim ranim 30-ima. Od nedavno suprug Mollie Ralston. Giles je radišan mladić koji obavlja sve muške poslove vezano za brigu pansiona. Zaljubljen je u svoju suprugu, no ponekad ta njegova zaljubljenost prelazi u ljubomoru. Karakterno je arogantan, sumnjičav i živčeni. Prva scena „Mišolovke“ započinje tako što Giles misteriozno ulazi u pansion skrivajući nešto ispod kaputa. U cijeloj toj situaciji sumnju izaziva to što na sebi nosi tamni zimski kapu, sivi šal i filcni šešir. Što odgovara opisu ubojice iz Pedingtona. Kostim Gilesa je s naznakama 50-ih u Engleskoj. Na sebi nosi štofani sako i hlače sa tregerima, klasičnu bijelu košulju i smeđi prsluk. Kada odlazi u grad i dočekuje goste obučen je u odijelo i prsluk, a kada obavlja poslove po kući onda je u opuštenijem izdanju bez prsluka, a u sceni kada ide vani čistiti snijeg obuče na košulju samo vestu. Većina kostimografa tako i ja Gilesa kostimiraju na sličan način, neki su mu još dodali kravatu, ali ja sam smatrala da bi ga trebalo prikazati kao domaćina, a to znači da bude više u *casual* izdanju.

Skica 2: Giles Ralston.

Mollie Ralston je mlada gospođa u svojim 30-ima. Nešto malo starija od svog supruga Gilesa. Nakon smrti njene tetke Mollie dobiva pension i odluči ga renovirati i iznajmljivati. Nakon manje od godinu dana poznavanja udaje se za Gilesa. Karakterno je ljubazna, zabrinuta i tajnovita. Naime Mollie krije neke tajne iz prošlosti kada je još radila kao učiteljica. Kostim Pošto je Mollie gospođica kostim za nju je tome i prilagođen. U prvoj sceni ulaska u pension Mollie nosi dugi elegantni smeđi kaput, šal i torbicu također s naznakom Engleske 50-ih godina. Kostim za Mollie sastoji se od: svilene bijele košulje i svilene lepršave tamno zelene suknje visokog struka i elegantnih crnih čizmi na malu potpeticu. Druga presvlaka je crna košulja sa bijelim točkicama. Bitno je spomenuti i lijepi sivi ženski šešir koji Mollie dobije od Gilesa iz Londona kao poklon za njihovu prvu godišnjicu braka. Neki kostimografi su Mollie išli prikazati kao pripadnicu visokog društvenog sloja, pa su je kostimirali u elegantne haljine sa biserima, kosa vezana u punđu i cipele na potpeticu. Kako bi dobila dojam domaćice pansiona i u skladu sa njenim godinama naglasila sam kostimom njenu vitku liniju, a kosu spustila u blage valove kako bi se naglasila njena nježnost i profinjenost.

Skica 3: Mollie Ralston.

Christopher Wren je mladić koji je pobjegao iz vojske i predstavlja se kao arhitek po kojem je i dobio ime Christopher Wren. Ima 23 godine i englez je. Karakterno je neurotičan, nemiran i brbljav. Voli se sređivati, pa tako nosi lude šarene košulje, prsluke i jako zalizanu kosu. Kada Christopher Wren dolazi u pansion na prvi pogled i on je obučen kao ubojica koji odgovara opisu. Nosi tamni zimski kaput, svijetli šal i filcni šešir. Kada se raskomoti kostim mu se sastoji od: crnih hlača na crtu, crnog strukiranog prsluka, košulju boje breskve sa plavo- rozim pticama i šarene kravate. Takav način oblačenja naglašava njegov karakter. Gotovo svaki kostimograf Christophera Wrena kostimira na isti način, što se može vidjeti po slikama koje sam priložila u poglavlju „Mišolovka“ diljem svijeta.

Skica 4: Christopher Wren.

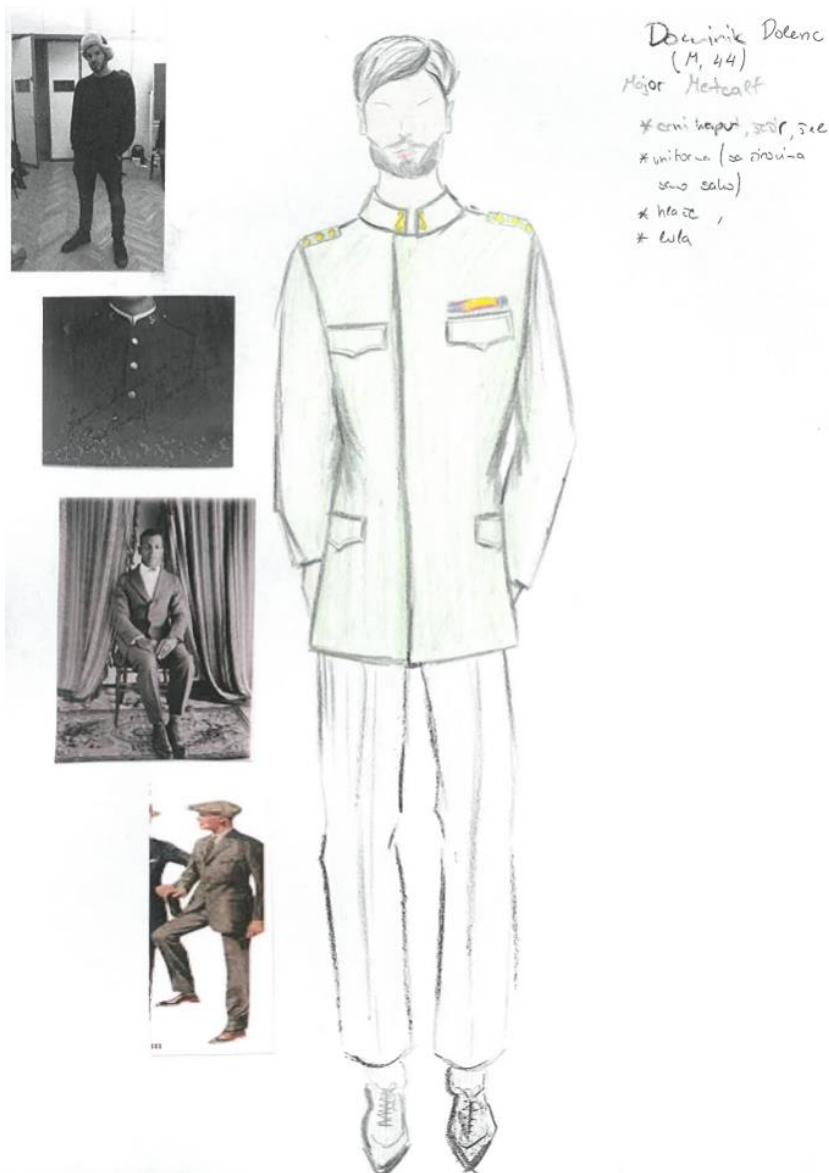
Gospođa Boyle je gospođa u 60-im godina. Karakterno je čantrizava, zimogrozna i perfekcionista. Po struci je bila sutkinja koja je trenutno u mirovini i svojim ponašanjem daje do znanja da je pripadnica visokog društva. Čim uđe u pansion već se žali na vremenske uvjete vani, na smještaj pansiona i na svoju sobu. Naglašava kako je bila u boljim i ljepšim pansionima. Mollie Ralston pokušava na sve načine udovoljiti gospođi Boyle. U prvoj sceni ulaska u pansion gospođa Boyle ulazi u bundi do poda sa torbom i kožnatim rukavicama. Gospođa Boyle ima dvije presvlake. U prvom činu nosi smeđu haljinu strukiranog kroja malo ispod koljena. A u drugom činu nosi crnu svilenu košulju sa bijelim perlama i lepršavu suknju visokog struka. Na njoj je sve zakopčano, ispeglano i savršeno. Na taj način se naglašava njezin karakter. Kostimografi stiliziraju gospođu Boyle na sličan način. U predstavi „The Mousetrap“ Grand Canyon Universitya kostimografkinji Sari Levinson je kao asocijacija poslužio lik *Dolores Umbridge* iz Harry Pottera. Samo šta se i ona kao i drugi držala tamijih nijansi boja. Kosa joj je u strogim pundama sa prikazanim sijedim pramenovima.

Skica 5: Gospođa Boyle.

Major Metcalf je policajac u mirovini. On je ozbiljan stariji čovjek koji je tradicionalan i vojnički nastrojen. Njegov način govora, hodanja i držanja daje do znanja da je nekad bio vojno lice. No kod njega je bitno naglasiti da on zapravo cijelo vrijeme glumi da je vojno lice. Kada se prvi put Major Metcalf pojavi na sceni nosi tamni zimski kaput, svijetli šal i filcani šešir što ga čini trećom sumnjivom osobom koja bi mogla biti ubojica. Dakle kostim opet zavarava publiku i izaziva sumnju među njima. Njegov kostim se bazira na Englesku vojnu uniformu, zelena košulja ispod gornjeg kaputa sa visokim ovratnikom i činovima na desnoj strani. Na nogama ima crne zimske cipele i hlače na crtu u tamnozelenoj boji. Neizostavna je njegova lula koju stalno ima u ruci. Neki kostimografi su Majora prikazali u tradicionalnoj odjeći. Što je opravdano jer se tako još više zavarava publiku. Smatrala sam kako bi bilo dobro kostimom naglasiti njegovu prošlost i možda time odma maknuti sumnju s njega kako bi zaplet bio publici napetiji.

Skica 6: Major Metcalf.

Gospodin Paravincini je najmisteriozniji lik u predstavi „Mišolovka“. Nije poznato koliko on zapravo godina ima, zato što se šminka i farba kosu kako bi izgledao starije. U prvoj sceni dolazi nenajavljeno, odudara svojim stilom od tradicionalnih Engleza. Na sebi nosi veliku crnu bundu što je za muškarce toga vremena bilo neobično. Njegov način govora je specifičan i nikome nije jasno čime se on zapravo uopće bavi. Karakterno je pričljiv i sarkastičan. Naglašava kako se njegov Rolls-Royce pokvario i da je zato došao u pansion u potrazi za smještajem. Njegov kostim se sastoji od crnih elegantnih cipela, crnih hlača na crtu, crnog prsluka i bordo košulje. Ispod raskopčane košulje kako bi se naglasila njegova muževnost nalazi se elegantna marama u zlatno-zelenim nijansama. Na taj način sam naglasila njegovu markantnost, i stilom odijevanja udaljila od tradicionalne mode engleske u tom vremenu. Lik gospodina Paravincinia je u većini predstava kostimiran slično. Uvijek je prikazan u tamnijim nijansama i u finim odijelima sa kravatom ili leptir mašnom. Njegova kosa je zalizana, a neizostavni su i njegovi brkovi.

Skica 7: Gospodin Paravincini.

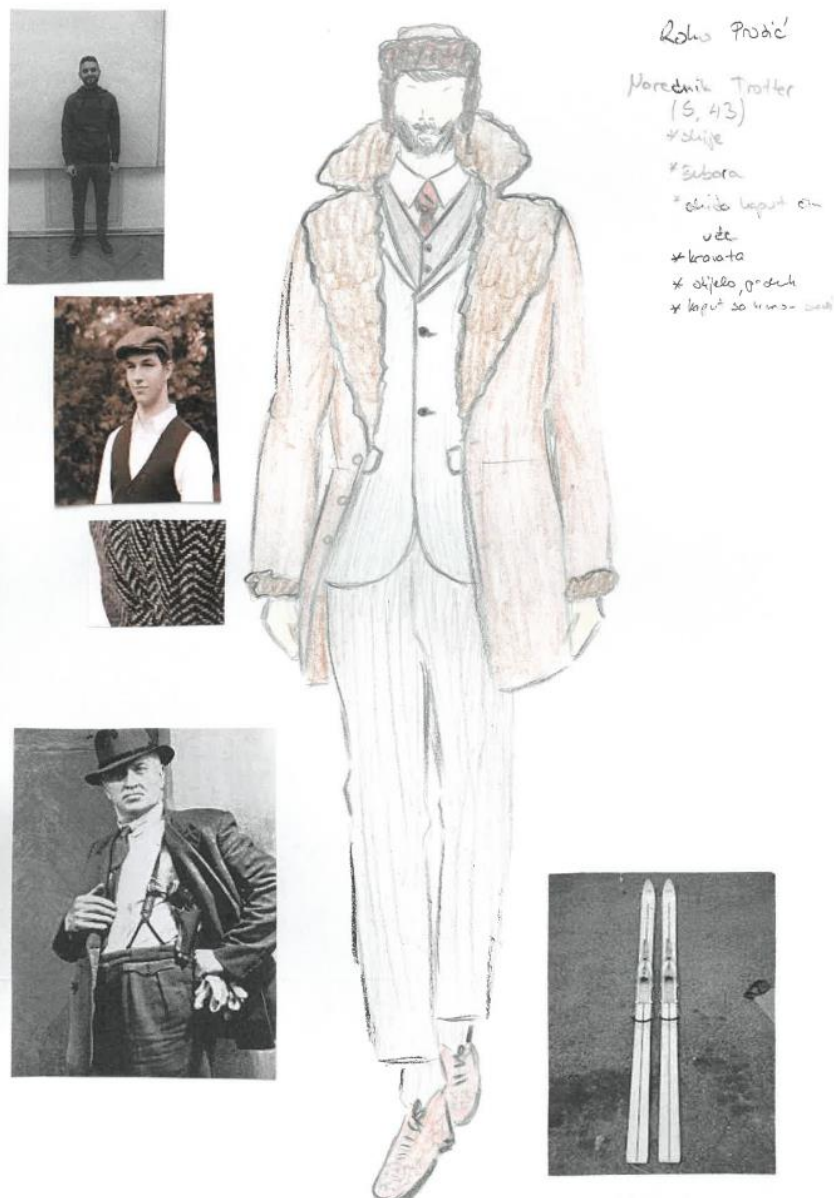
Gospođica Casewell je mlada gospođica u svojim 20-ima. Nije klasična gospođa već je njezin način oblačenja neobičan za jednu ženu. Živi u Španjolskoj, a u Englesku dolazi kako bi riješila neke stvari iz svoje prošlosti. Karakterno je hladna i nepristupačna. Njezino držanje i način ponašanja je muškobanjasta. Svi kostimografi gospođicu Casewell kostimiraju na isti način pošto je to u skladu sa njezinim karakterom. Neki su je kostimirali u mušku odjeću, a neki samo sa naznakama muške odjeće. Kostim se sastoji od bijele *oversize* košulje, muškog crnog prsluka i sivih klasičnih hlača. Od obuče nosi klasične crne čizme na malu potpeticu, a kosa joj je zapuštena i vezana u rep

Skica 8: Gospođica Casewell

Narednik Trotter je muškarac u ranim 30-ima. Lik neupadljiva stasa koji je predstavlja kao detektiv narednik iz berkširske policije. Kada se on neočekivano pojavljuje u pansionu počinje cijeli zaplet radnje. Predstavlja se kao policajac, ali nije u uniformi. Karakterno je smiren, lukav i promjenjivog karaktera. Dolazi po najvećoj mečavi u pansion, prva slika Narednika Trottera je slika čovjeka sa skijama koji kuca na prozor pansiona. Kostim se sastoji od skija, šubare i debelog smeđeg krznenog kaputa. Kada uđe u pansion skida kaput i šubaru. Obućen je u tamnijim nijansama smeđe i sive boje. Košulja mu je u svijetlo sivoj nijasni, kravata, prsluk i hlače su smeđa, a sako je karirano sivi. Upravo je takav stil značajan za englesku mušku modu 50-ih godina. Narednika Trottera većina kostimografa kostimira isto. Njegov kostim je uvijek u tamnijim nijansama boja, obavezna je kravata koja mu daje karakter detektiva. Moj kostim za Narednika Trottera je također težio tome baš zato što taj kostim pridonosi karakteru lika i naglašava njegovu bitnu ulogu u predstavi.

Skica 9: Narednik Trotter.

3.2. Realizacija predstave

Fotograf: Ive Trojanović.

Slika 30. Prva scena ullaška Gilesa Ralstona (Toma Medvešek) u pansion.

Slika 31. Christopher Wren (Ante Vukov).

Slika 32. Giles Ralston (Toma Medvešek) i Mollie Ralston (Lana Meniga).

Slika 33. Christopher Wren (Ante Vukov), Casewell (Nika Vidic) i Major Metcalf (Dominik Dolenc).

Slika 34. Narednik Trotter (Roko Protić), Giles Ralston (Toma Medvešek) i Mollie Ralston (Lana Meniga).

Slika 35.- 36. Gospođa Boyle (Korana Ugrina)

Slika 37. Major Metcalf (Dominik Dolenc)

Slika 38. Narednik Trotter (Roko Protić).

Slika 39. Giles Ralston (Toma Medvešek) za vrijeme ispitivanja Narednika Trottera (Roko Protić).

Slika 40. Giles (Toma Medvešek) i Mollie Ralston (Lana Meniga) i Christopher Wren (Ante Vukov).

Slika 41. Gospodin Paravicini (Marko Kasalo).

Slika 42. Gospođica Casewell (Nika Vidic), Major Metcalf (Dominik Dolenc), Narednik Trotter (Roko Protić) i Giles Ralston (Toma Medvešek).

3.3. Skice za predstavu „Mišolovka“ – samostalna mapa

Ovdje će biti predstavljene skice kostimografije za izvedbu „Mišolovke“ koju bi radila samostalno da mi se opet pruži prilika. Radnja predstave ostaje ista samo je promijenjeno godišnje doba u ljeto. Radi se o tome da je budžet veliki i odabir materijala i stila mi je na slobodnu volju. Predstaviti ću modele likova i njihovih presvlaka, te i odabir materijala. Pošto se radi o ljetnoj izvedbi „Mišolovke“ koristila bi prirodne materijale najveće kvalitete kao što su svila, lan, pamuk i svaki kostim bi bio rađen po mjeri kako bi što bolje pristajao svakom liku. Kostimi bi se sastojali od pamučnih košulja raznih boja, dugih i kratkih rukava jer u njima koža diše što znači udobnost. Hlače bi se kombinirale, duge ili kratke od pamuka. Koristila bi remene u kombinaciji s hlačama jer su bili neizostavni u muškoj modi 50-ih godina. Za Mollie Ralston bi kombinirala svijetle i nježne nijanse lanenih haljina, a za gospođu Boyle nešto malo tamnije, a opet za ljeto prihvatljive svilene haljine. Svila je materijal koji daje efekt bogatstva i profinjenosti osobe koja je nosi. Ubojica bi u ovoj varijanti nosio bijelu košulju kratkih rukava, slamnati šešir sa crnom trakom, kravatu crne boje i tamne sunčane naočale. Kostim Christophera Wrena bi zadržao i dalje svoje šarene boje i kravate, ali u ljetnim varijantama. Giles Ralston bi zadržao i u ljetnoj varijanti opušteni izgled kako bi se dočarao njegov lik domaćina. Major Mertcalf je prikazan u kariranoj košulji i sivim dugim hlačama jer takav način odijevanja pristaje liku njegovih manira, pa čak i po najvećim vrućinama. Gospodin Paravincicini stilom najviše odudara od ostalih likova. Kostim Gospođice Casewell ima zajedničke karakteristike sa kostimima muških likova, i na taj način se ističe njena muškobanjanost. Za kraj kostim Narednika Trottera zadržava ozbiljnu formu, te on nosi jaknu na kragu u smeđoj boji koja mu daje dojam ozbiljnosti i izražava njegovu ulogu detektiva.

Skica 10. Prijedlog kostima ubojice:

Skica 11. Prijedlog kostima Gilesa Ralstona:

Skica 12. Prijedlog kostima Mollie Ralston:

Skica 13. Prijedlog kostima Christophera Wrena:

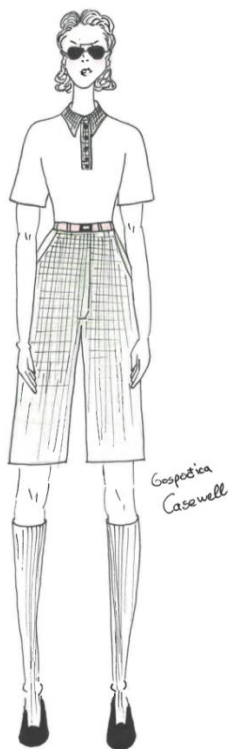
Skica 14. Prijedlog kostima Majora Metcalfa:

Skica 15. Prijedlog kostima gospođe Boyle:

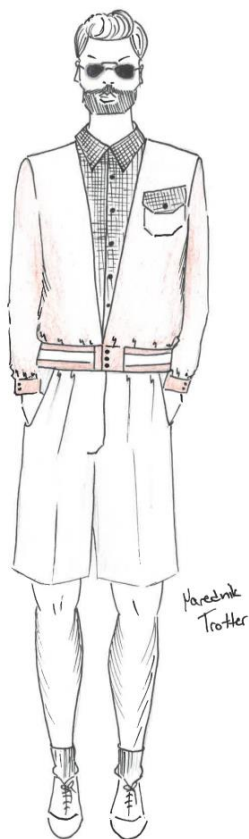
Skica 16. Prijedlog kostima gospođice Casewell:

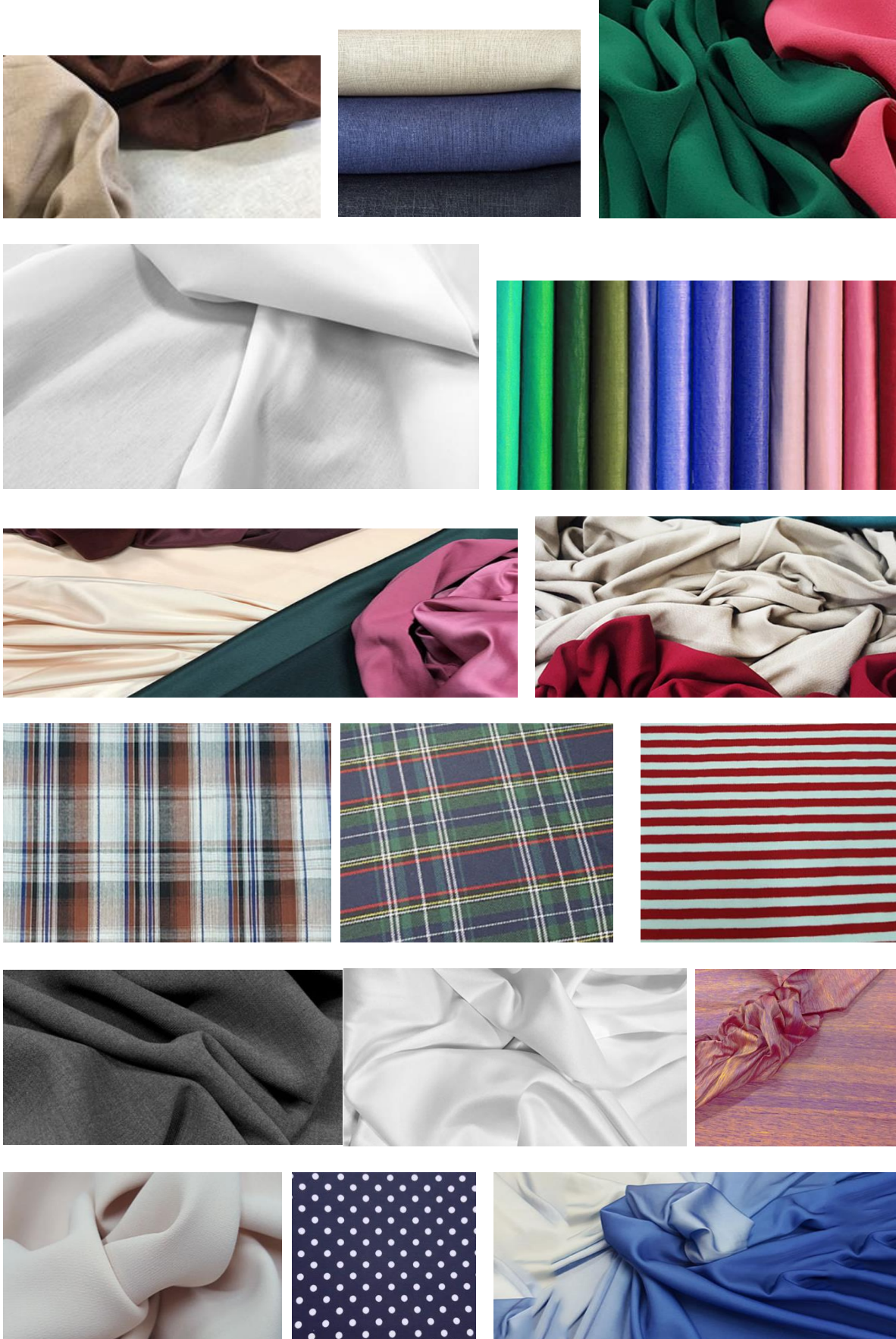
Skica 17. Prijedlog kostima gospodina Paravincina:

Skica 18: Prijedlog kostima Narednika Trottera:

3.3.1. Moodboard materijala:

4. ZAKLJUČAK

Kostimografija je umjetnost likovne opreme izgleda kazališta i filmskih izvođača. Ona podrazumijeva i izradu skica i kreiranje cijelog kostima. Kostim podrazumijeva sve što glumac nosi na sebi: osim odjeće, maske, šminke i rekvizit. Fascinantno je to da kazalište i kostimografija imaju svoju povijest dugu tisuće godina. Kada sam prvi put pročitala dramu „Mišolovka“ od Agathe Christie bila sam podjeljena u emocijama od stanja zadivljenosti do stanja oduševljenja. Dramski tekst sam kasnije sve dublje i dublje doživljavala na probama sa studentima glume koji su mi pokazali kako jedan tekst može imati toliko života i različitih karaktera. Život autorice Agathe Christie je sam po sebi jedna vrsta intrigantnog romana, što se savršeno uklapa u njezinu životnu priču i stvaralaštvo. Agatha Christie je najpoznatiji autor kriminalističkih romana i najprodavaniji autor svijetske književnosti zajedno sa Shakesperom. Prevođena je na preko 50 jezika, a njena djela su prodana u preko milijardu primjeraka, što je čini najprevođenijom autoricom književnosti na svijetu. „Mišolovka“ najduže neprekidno igrano djelo u svijetu kazališta, a sada shvaćam i zašto. Priča koja toliko gledatelje drži u neizvjesnosti i pobuđuje u njima želju za rješavanjem zločina. Sama neizvjesnost cijele predstave i napetost u čovjeku izaziva nelagodu. Zato sam počašćena da sam radila na ovoj predstavi i to u suradnji sa svojim kolegama studentima i nadarenim studentima glume sa Akademije dramske umjetnosti. Mislim da bi mi sve to bilo puno teže da nisam imala ovakav tim ljudi oko sebe. Kostimografiju sam pokušala napraviti što bolje i nakon pročitanoog teksta vizualno izgraditi karakter svakome liku. Kostimografija se možda nekim ljudima čini tako jednostavnom, no to je umjetnost koju treba voljeti i znati raditi, a rijetko ko je može savladati. Naučila sam da je potrebno jako puno odricanja, rada i vremena. A ponajviše iskustva i želje za radom. Najbitnije od svega je da moraš poštivati ljude oko sebe i biti spreman na timski rad. Uz ovaj rad zavolila sam svoju buduću profesiju više od svega. Uvjerila sam se da ništa u životu nije nemoguće. Kada bi me netko danas pitao što si ti? Moj odgovor bi bio kostimograf. Osoba koja svakog lika iz raznih priča može oživjeti i pretvoriti ga u stvarnog čovjeka.

5. POPIS LITERATURE

Popis knjiga:

Christie, Agathe, „The Mousetrap“, Samuel French, UK, 2014.

Petranović, Martina, „Od kostima do kostimografije“, ULUPUH, Zagreb, 2015.

Grau, Francois- Marie, „Povijest odijevanja“, Kulturno informativni centar, Naklada Jesenski i Turk, Zagreb, 2013.

Gotovac, Mani, „Dubrovačke mišolovke“, Teatrološka biblioteka, Zagreb, 1986.

Petit Paul, „Helenistička civilizacija“, Kulturno informativni centar, Zagreb, 2010.

Film:

Apted, Michael, „Agatha“ <https://www.123movies.la/movie/agatha-4dlmpny/watching.html>, Drama | Mystery | Thriller, 105min, USA, 1979. (posjećeno 15.8.2019.)

Popis Internetskih izvora:

Franko, Janja, 50 godina „Mišolovke“ Agathe Christie, Nacional, 2002. br. 367 (posjećeno 23.8.2019.)

Low Land 96.com: <http://www.hr.ladyland98.com/moda/81233-odezhda-drevney-grecii.html?fbclid=IwAR0Tk1eAQwM0mfnNYss5fCZBFZYCXFvHb0pqqc1ytMe7sKdJMfn4wjCU7fU> (posjećeno 23.8.2019.)

Portal Buro247: <https://www.buro247.hr/kultura/ekspert/koliko-esto-hrvati-danas-idu-u-kazali-ta.html?fbclid=IwAR1xMvEXsOqBP43miA0HXLbmWGFgEi2oHryU5mRlgyCNIMbT2R7pvpbqTI> (posjećeno 23.8.2019.)

Portal Agathe Christie fanpage: <http://agatha-christie.net/50-godina-misolovke-agathe-christie/?fbclid=IwAR2AgrwvrWWPoFo98z6I3HiaAG4JwIneo6b7hHla0L22n-C1SfysOkZ9vRU> (posjećeno 24.8.2019.)

Portal Teatar.hr:

<https://www.teatar.hr/1893/misolovka/?fbclid=IwAR1168AGKjU5Q7Hq3cIleo-2KZ8p2rt2TkxcPpNTFqFFUxH3ymeq2B-6Rzc> (posjećeno 24.8.2019.)

Portal Artresor naklada: Drucalović, Zdenka, <http://www.artresor.hr/hr/bio/12/Agatha-Christie> ,Artresor naklada (posjećeno 3.9.2019.)

Portal history The Mousetrap : <https://uk.the-mousetrap.co.uk/the-history/?fbclid=IwAR3Bg2wUjSOqH82CjagYwrQ8qdm8MrM5q7Dfyield1931k4w5Opuj9Kb3Y> (posjećeno 3.9.2019.)

Portal Fandom:

https://agathachristie.fandom.com/wiki/The_Mousetrap?fbclid=IwAR36o2gIjP6PDi8_xA8d6AZYTi8TYRubZRqq9Sns90h-J6w_8DNM5N2bkBg (posjećeno 3.9.2019.)

SeatPlan: https://seatplan.com/london/the-mousetrap/?gclid=CjwKCAjwqNnqBRATEiwAkHm2BE-8WtyQOeoZZjoQrS3JXOsVQjbulhcG40NAhL_WibTzqoaXH1xZ4RoCxVcQAvD_BwE&fbclid=IwAR2QdzbKsUxI_KaSyWNJUXGzS8P5OLrcJUxH-4_E7qgHkMEOwvgY7GFVaF0 (posjećeno 3.9.2019.)

Exeter northcott theatre: <https://exeternorthcott.co.uk/calendar/the-mousetrap/?fbclid=IwAR1Nnz7ac0Y-DNZnfKvU4WCHbWXCCQWDhDwbhmBY6zbhn-V-SYy3Y-teQk> (posjećeno 3.9.2019.)

Blaženović, Antonija, The Knjigology, <https://www.docdroid.net/Tj5J6mB/agatha-christie-misolovka.pdf> (posjećeno 5.9. 2019.)

Stari Grad 2400 godina tradicije: <https://www.stari-grad.eu/hr/vijesti/misolovka> (posjećeno 6.9.2019.)

Portal Philly Voice: <https://www.phillyvoice.com/walnut-street-theatre-expansion-theater-in-the-round/> (posjećeno 6.9.2019.)

Web stranica St.Martin“s Theater „The Mousetrap“: <https://uk.the-mousetrap.co.uk/about-the-show/> (posjećeno 3.9.2019.)

Web stranica Walnut Street Theater: <https://www.walnutstreettheatre.org/season/show/the-mousetrap> (posjećeno 6.9.2019.)

Web stranica Gradn Canion Univeritya : https://news.gcu.edu/2016/09/costumes-add-mystery-mousetrap/?fbclid=IwAR2tFcO7SdhN7oGgTFBzdTRFpOC2veqohW4RNFN_mF22wgZA7P CtchgfGYU , Laurie Merrill, 2016. (posjećeno 6.9.2019.)

Wikipedia:

https://hr.wikipedia.org/wiki/Agatha_Christie (posjećeno 3.9.2019.)

https://en.wikipedia.org/wiki/St_Martin%27s_Theatre (posjećeno 3.9.2019.)

https://en.wikipedia.org/wiki/Walnut_Street_Theatre?fbclid=IwAR2E7bFbJQW14b_vTYf_mCjp9aWVAB_y4roFRvCq0QS4Hq4LZYoQ2jfZHqw (posjećeno 3.9.2019.)

https://hr.wikipedia.org/wiki/Amatersko_kazali%27te_Petar_Hektorovi%27 (posjećeno 3.9.2019.)

https://en.wikipedia.org/wiki/Grand_Canyon_University (posjećeno 3.9.2019.)

https://hr.wikipedia.org/wiki/Akademija_dramske_umjetnosti_u_Zagrebu (posjećeno 3.9.2019.)

Facebook event: <https://www.facebook.com/events/515877982284054/> (korišteno 5.9.2019.)

6. POPIS SLIKA

1. <https://www.tportal.hr/kultura/clanak/program-nove-sezone-hnk-najavljuje-raskosan-kazalisni-repertoar-20170602> (posjećeno 23.8.2019.)

2. https://www.wikiwand.com/sh/Hadrijanova_vila (posjećeno 23.8.2019.)

3. <https://modanekadisad.wordpress.com/istorija-kostima-u-slikama/anticki-kostim/grcki-kostim/> (posjećeno 24.8.2019.)

4. <https://www.opera-online.com/en/items/works/bastien-und-bastienne-mozart-weiskern-1768> (posjećeno 24.8.2019.)

5. https://www.google.com/search?q=agathe+christie&source=lnms&tbn=isch&sa=X&ved=0ahUKEwiLgImgqLXkAhWRa8AKHbkjBucQ_AUIESgB#imgrc=JpzRV5coLN5NPM: (posjećeno 3.9.2019.)

6. https://www.google.com/search?q=the+mousetrap&source=lnms&tbn=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjapsXD3bnkAhWXUBUIHTeDBYUQ_AUIEigB#imgrc=1P9byspHkjDWQM: (posjećeno 5.9.2019.)

7. <https://exeternorthcott.co.uk/calendar/the-mousetrap/> (posjećeno 5.9.2019.)

8. <https://www.justlondontheatrebreaks.com/mousetrap-theatre-break> (posjećeno 5.9.2019.)

9. <https://www.visitlondon.com/things-to-do/event/7103144-agatha-christies-the-mousetrap> (posjećeno 5.9.2019.)

10. <https://www.visitlondon.com/things-to-do/event/7103144-agatha-christies-the-mousetrap> (posjećeno 5.9.2019.)

11.- 15. <https://www.walnutstreettheatre.org/season/show/the-mousetrap> (posjećeno 6.9.2019.)

16. <https://www.stari-grad.eu/hr/vijesti/misolovka> (posjećeno 6.9.2019.)

17.-22. <https://news.gcu.edu/2016/09/the-mousetrap> (posjećeno 6.9.2018.)

23. <https://www.facebook.com/events/515877982284054/> (posjećeno 6.9.2019.)

24.-29. Slikano privatnim mobitelom u lipnju 2019.godine.

30.

<https://wetransfer.com/downloads/88e8edeb9f564c9d5d018cd7631a1d8c20190205183818/b03c3f6bdb173922454d2b82d2a6533a20190205183818/e59268> (posjećeno 24.6.2019.)

31.

<https://wetransfer.com/downloads/88e8edeb9f564c9d5d018cd7631a1d8c20190205183818/b03c3f6bdb173922454d2b82d2a6533a20190205183818/e59268> (posjećeno 24.6.2019.)

32.

<https://wetransfer.com/downloads/88e8edeb9f564c9d5d018cd7631a1d8c20190205183818/b03c3f6bdb173922454d2b82d2a6533a20190205183818/e59268> (posjećeno 24.6.2019.)

33.

<https://wetransfer.com/downloads/88e8edeb9f564c9d5d018cd7631a1d8c20190205183818/b03c3f6bdb173922454d2b82d2a6533a20190205183818/e59268> (posjećeno 24.6.2019.)

34.

<https://wetransfer.com/downloads/88e8edeb9f564c9d5d018cd7631a1d8c20190205183818/b03c3f6bdb173922454d2b82d2a6533a20190205183818/e59268> (posjećeno 24.6.2019.)

35.-36.

<https://wetransfer.com/downloads/88e8edeb9f564c9d5d018cd7631a1d8c20190205183818/b03c3f6bdb173922454d2b82d2a6533a20190205183818/e59268> (posjećeno 24.6.2019.)

37.

<https://wetransfer.com/downloads/88e8edeb9f564c9d5d018cd7631a1d8c20190205183818/b03c3f6bdb173922454d2b82d2a6533a20190205183818/e59268> (posjećeno 24.6.2019.)

38.

<https://wetransfer.com/downloads/88e8edeb9f564c9d5d018cd7631a1d8c20190205183818/b03c3f6bdb173922454d2b82d2a6533a20190205183818/e59268> (posjećeno 24.6.2019.)

39.

<https://wetransfer.com/downloads/88e8edeb9f564c9d5d018cd7631a1d8c20190205183818/b03c3f6bdb173922454d2b82d2a6533a20190205183818/e59268> (posjećeno 24.6.2019.)

40.

<https://wetransfer.com/downloads/88e8edeb9f564c9d5d018cd7631a1d8c20190205183818/b03c3f6bdb173922454d2b82d2a6533a20190205183818/e59268> (posjećeno 24.6.2019.)

41.

<https://wetransfer.com/downloads/88e8edeb9f564c9d5d018cd7631a1d8c20190205183818/b03c3f6bdb173922454d2b82d2a6533a20190205183818/e59268> (posjećeno 24.6.2019.)

42.

<https://wetransfer.com/downloads/88e8edeb9f564c9d5d018cd7631a1d8c20190205183818/b03c3f6bdb173922454d2b82d2a6533a20190205183818/e59268> (posjećeno 24.6.2019.)

7. POPIS SKICA:

Skica 1. Prijedlog kostima koji odgovara opisu ubojice.

Skica 2. Skica kostima za lik Gilesa Ralstona.

Skica 3. Skica kostima za lik Mollie Ralston.

Skica 4. Skica kostima za lik Christophera Wrena.

Skica 5. Skica kostima za lik gospođe Boyle.

Skica 6. Skica kostima za lik Majora Metcalfa.

Skica 7. Skica kostima za lik gospodina Paravincinia.

Skica 8. Skica kostima za lik gospođice Casewell.

Skica 9. Skica kostima za lik Narednika Trottera.

Skica 10. Prijedlog kostima za ubojicu.

Skica 11. Prijedlog kostima Gilesa Ralstona.

Skica 12. Prijedlog kostima Mollie Ralston.

Skica 13. Prijedlog kostima Christophera Wrena.

Skica 14. Prijedlog kostima Majora Metcalfa.

Skica 15. Prijedlog kostima gospođe Boyle.

Skica 16. Prijedlog kostima gospođice Casewell.

Skica 17. Prijedlog kostima gospodina Paravincinia.

Skica 18: Prijedlog kostima Narednika Trottera.